

צמרא

ברישא של המשנה הובאה חומרה שיש בערך יותר מבנדרים, והגמרא מוביאה עתה ברייתא שכבה מבוארים חומרות שיש בנדרים וחוורמות שיש בשיבת ברכין: **תנו רבנן**, יש חומר בגדרים יותר מבערביין, שהבערבים חליין על הטעיה עיוף – יכול אדם לדודו שיתן להקש דרמי בהמה, חיה או עוף, ואין נדונים בהשוג ר' – אין מפרחים מדרמי נדרו לפיו מהו שמושגה ידו של הגנור, אלא עלייו לשלם כל מה שנדר, מה שיאין בו בערביין, שאין אדם יכול לחיבב עצמו בערך של בהמה דוחה או עוף, שלא תנעה תורה ערך אלא לבני אדם. וכן נידון המעירין בהHIGH יד, שאם אין ידו משותגת לשלם את כל דמי הערך שהתחייב, מעירינו הכהן כי תשתיג ידו. מושיכה הברייתא: **חומר שיש בערביין מבנדרים, ביצה, אמר ערבי עלי, ומטה, ותנו ירושין את הערך שהתחייב עלי, אבל אם אמר דמי עלי, ומטה, לא תנו ירושין**, לפי שאין דמים למתנים.

הגמרא לומדת דין מחומרא זו האמורה במסנה ובברייתא. שניינו במסנה וברייתא: **אמר ערבי עלי, ומטה, ותנו ירושין.** שמע מינה – יש ללימוד מדין זה, שמלואה עיל פה – אדם הלהה מותבריו לאלה שטר, ומטה הלהה, גזבה המלה את חומו **מן היושרים**, שהרי חיבב זה של הגנור לשלם את נדרו איינו כתוב בשטר, ואך על פי כן אמרה המשנה שהירושרים חייבים לשלם, והרי בגיןו זה נחלקו/amoraim בברחים מבודדים.

רואה הגמורא: **שאנַי הָכָא** – שוניה הדבר כאן, לגבי ערכין, **דְּמֻלוֹת בְּתוּךְ בְּתוּךְ הָאָה** – שחויב זה של המעריך לשלים את נדרו הוא החוויב שחויבתו התורה בפרשנות ערכין, ולכן אף היורשים חיבים לשולם, ואין זו ראייה שככל מלה על פה נגביות מהיוישם.

שואלת הגמורא: אם כן, שטעם החוויב של היורשים הוא בין שוו מילוה הכתובה בתורה, **שֶׁמֶע מִינָה** – מוכח מכאן **שְׁמַלּוֹת הַבְּתוּךְ בְּתוּךְ דְּמַיָּא**, במלוה הכתובה בשטר דמייא – היא נשבות, וגובים חוויב מההיורשים, והרי אף בה נחלקו רביה יהודה וחכמים במסכת בכורות (מע), והם מוכח מכאן **שְׁמַנְתֵּינוּ סְבָרָת בְּרַבִּי יְהוּדָה**, שמלוות הכתובה בתורה בכחותה בשטר.

רואה הגמורא אף ראייה זו **הָכָא בְּמַאי עַסְקִין** – כאן, במשנה ובבריתא מדובר, **בְּשַׁעַם בְּרִין**, וחיבתו בית דין לשלים את דמייערכו, ובזה הכל מודעם שלאחר שעמד האדם בדין על כל חוויב שהוא, נעשה חובו בכתב בשטר, בין שלחויב בית דין יש קול ופריטום, והרי זה כחוב בשטר, שיש לו קול, ולכן גובים אותו מיתומיים.

מקשה הגמרא: אם אתה מעמיד את המשנה באופן שעמד בדין, אם כן **דבוגת** – בדומה לכך יש להעמיד את הסיפה, **גביה** האמור **”טמי עלי”**, ומות, גם בו מדבר באופן **שעטמר** בדין ואחר כך מות, ואם כן **אמאי** – מודיע המשנה **שלא יתנו טמיין**, והרי חל עליו חיב גמור מחיים, ועל היורשים לשלם את חיובו.

בדח' וימנָא אַמְדִינָן לֵיה – בשומה את אומדים את שני הנדרים. אַ
דְלָמָא, בֵּין דְבָה אַחֲרָה וְהַנְּדָר, וְלֹא נֶדֶר בְּנֶרֶר אֲחֵר לִין פֻעְמִים
את דְרָמוֹ, תַּרְיִ וַיְמִין אַמְדִינָן לֵיה – יש לאמר את שוויו בשתי שומות
נפְרָדוֹת, ואין השומה הראשונה מועליה לנדר השני.

ממושך רבע ומסתפק: אם הַמְצָא לוֹטָר, שבספק הקודם בֵּין דְבָה
אַחֲרָה וְהַנְּדָר, תַּרְיִ וַיְמִין אַמְדִינָן לֵיה – יש לאומדו בשתי פעמים, אם
אָמַר שְׁנִי דְמִי עַל' בְּכַת אַחֲת, מֵהָן, האם נאמר דְהָבָא – כ-אָנָן
בְּאָפָן וְהַדְרָא בֵּין שְׁבַת אַחֲת נְדָר, בְּכַת אַחֲת אַמְדִינָן לֵיה, אוֹ
דְלָמָא, בֵּין דְקָאָמָר לְשׁוֹן שְׁנִי דְמִי, בְּכוֹחַ אַחֲרָה וְהַדְרָא
כמי שנדר שני נדרים בויה אחר זה.

مصطفיק רבא ספק נוספָה: ואם הַמְצָא לוֹטָר בֵּין דְקָאָמָר שְׁנִי, בְּכוֹחַ
אַחֲרָה וְהַדְרָא, ויש לאומדו פעמים, אַמְדוֹתוֹ מְאַלְיוֹ מְהוּ – אם אומדו
את האדם שלא לשם נדרים, אלא בסתם, ללא שום צורך, אך נעשה
האומד על ידי עשרה נשים, וזהו אומד הרואין להוציא לענין נדרים,
ואחר כך נדר ואומר דְמִי עַל', מוה דינה, מי אַמְדִינָן נָא אַמְידָמָלִיו
וּקְאֵי – האםanno אומרים שהולכים אחר אומדה, שהרי הוא עומד
באמונתן זו מעצומו, אף שלא התוכנו לשם אומדנה הנערכת. אַוֹ
דְלָמָא, בֵּין בּוֹנָה לְאַמְדָנָא – או שיש צורך בכונה לשם אומדנה.
הנבראו מנוסה לפשות את הספק האחרון. אומרת הגמרא: פְּשָׁוט
מֵהָ תְּדָא – מכל הספיקות הללו יש לפשות את הספק האחרון, האם
יש צורך בכונה לשם אומדנה, דתְּגַנֵּן במשנה להלן, האומר דְמִי עַל',
וּמָה, לא יְתַנוּ יוֹנְשֵׁן – אין יותר שייחיבים לשלם, לפי שְׁנִי דְמִים
לְפָרָם, ואי אפשר לשומו עתה, ואיך אין לומר שישלם בכפי שודה
שווה מחיים, שהרי לא שמו אותו בחיה. ואֵי סְלָקָא דְעַקָּךְ – ואם
עליה בדעתך לומר שאם אַמְדוֹתוֹ מְאַלְיוֹ הַנִּי אַמְדָנָא, ואין צורך
אומדנה בכונה, הָא אַמְידָמָלִיו וּקְאֵי – הרי אף אדם זה, שמנת, הרוי הוא
במי שהוא אמור בעינויו, כי אף שלא היה מעשה אומדנה, מכל
מקום מַי אִיבָּא גְּבָרָא דְלָא שְׂוֵי אַרְבָּעָה וּזֹו – וכי יש אדם שאין
שווה לפחות ארבעה זוזים, ומודע לא יתחייב בינו לשלם לפחות מה שחייב
ארבעה וחמש להקרש. ומוכחה שיש צורך שתהייה האומדנה לשם,
ולכן אף אם אומדוו עשרה בני אדם, בין שלא עשו כן לשם
אומדנה, אין בכך כלום, ויש להזוז ולהאמודו לשם אומדנה.

משנה

וזאת העיר אשר שאנן הנשמה תליהו בו, אין לנו כללם.
מביאה המשנה דין נסוף באומרו ענין: האמור 'חייב עלי', נוטן
חייב ערבו, שיכל לחיב עצמו בחילך מערכם. אך האמור 'חייב
חייב עלי' נוטן ערך בולן, כיוון שהחיב עצמו בערך חייב גופה ובוחן
חייב גופו יש ודאי אברים שהנשמה תליה בהם. וכן האמור 'חייב דמי'
ואם העיר אשר שאנן הנשמה תליהו בו, אין לנו כללם.
המשנה מבארת את דין המחייב עצמו בערך חלק מגופה ואומר
'ערך ידי עלי', בין האומר 'ערך רגלי עלי', לא אמר כללום, בין
שהחורה כתבה ערך רק לאדם שלם. אבל האומר 'ערך ראש עלי'
ובן האומר 'ערך בגדים עלי', נוטן ערך בולן, בין שאיןARDS יכול
להיות ללא אברים אלה, והרי הוא כאמור ערך עלי. זה הכלל, אם
התחייב בערך דבר - ואבשו שתהגשמה תליה בז, נוטן ערך בולן,
ובאמת שזהו דבר אחד מה שנקבע בדין השם עלה, והוא שיבוא להלן, הוא חומר בערך מבגדים - דין זה שיבוא להלן, הוא חומרא שיש
באומר 'ערבי עלי', יותר מובאomer 'דמי עלי', ובמאורת המשנה, ביצה',
האוור ערבי עלי', מטה, ועדין לא שילם את ערכו, יתנוחו רושם
את ערבית, בין שהוא דבר ירע וקצוב, כפי שהזכיר התורה לפניו
של הנער, ולפי ובור או נקבה. אבל אם אמר 'דמי עלי', מטה, לא
יתנוחו הירושים, כיון שככל הנדר הוא שישלים כפי שיחסינוו בית דין,
והרי לא שמו אותו, ועבשיין אי אפשר לשומו, שחרי אין דמים
לטבת - אין הדרת שזה כלום ואי אפשר לשום את שוויו עתה.

הmarsh ביאור למס' ערךין ליום חמישי עם' א

לטעות ולומר שהאומר 'ערך חצוי' משלם רך חצוי, כמו באמר 'חצוי ערבי', תיקנו שלعالום משלם ערך שלם.
 59 שנינו במשנה: האומר חצוי דמי עלי, נותן חצוי דמי כו' דמי חצוי
 60 עלי, נותן דמי בולו.
 61 שאלת הגמרא: מאי טעמא - מודע הנדר ליתן את דמי חצוי
 62 ליתן את דמי כלו. והרי אף שדרשנו לעיל מלשון נפשות' שבפסק
 63 שהמעיר את חצוי גופו חיב בערך כלו, והוא לגבי ערבי, שנאמר
 64 ביהם 'בערך נפשות', ומין שאף לגבי הנדר דמים כן הוא הדין.
 65 משיבת הגמרא: בפסק זה (יוקרא כו ב') נדר בערך נפשות' בתיב,
 66 והקישה התורה הנדרים לערבי, בשם שבערך לומדים מלשון
 67 נפשות' שהמעיר אבר שהנסמה תליה בו חיב בערך כלו, אף
 68 לגבי הנדר דמי אבר שהנסמה תליה בו, נותן דמי כלו. ובין
 69 שבצחי גופו יש אברים שהנסמה תליה בהם, חיב בערך כלו.
 70 שנינו במשנה: זה הפלל, דבר שהנסמה תליה בו נותן דמי כלו.
 71 מבארת הגמרא: כלל זה אמרה המשנה, לאתווי - להביא ולרבות
 72 את הנדר דמי רגלו מן הארובה ולמעלה, שהוא אבר שהנסמה
 73 תליה בו, שביבא את דמי כלו.
 74 הגמרא מביאה בירושא בעין מחלוקת רבי מאיר וחכמים שהובאה
 75 לעיל, במעירך דבר שאין לו ערך מן התורה: תנ"ו רבנן, המעריך חצוי
 76 עדך בלא, שיש בו שתי חסרונות, גם כלכלי אין ערך מן התורה
 77 בכלל, וגם שהתחייב רק בחזיו ערבי, רבי מאיר אומר נותן דמי –
 78 דמי חצוי הכללי, ווחכים אומרים, לא אמר כלום, ופטור לגמרי.
 79 הגמרא מבארת את הביריתא. מסורת הגמרא: רבא קלש – נשעה
 80 חוויה, על לוביה – באו אליו לבקרו אפיי ורבנן – בבני היישבה,
 81 ורבבי וקאמרי – והוא ישבים ודנים בבריתא הו, והקשו עליה כה,
 82 בשילמא – מובנים דברי רבי מאיר, רקסבר שאין אדם מוציא דבריו
 83 לבלתי, לא שנא בולו ולא שנא חצוי – ואין חילוק אם כו' קאמרי יודע
 84 בערך כל הכללי או בערך חצוי, לעולם חלים דבריה, כיון שהוא יודע
 85 שאין ערך לכלל, וכונתו לידור את דמי, שנדר מה מועל אף לגבי
 86 כל, השמע רבי מאיר דין והבחיזי, שאף על פי שאין דרך לדוד
 87 חצוי כלל, מחיבים אותו, וכל שכן שם נדר את כל הכללי, שהועילו
 88 לרבי. אלא רבנן, מאיר קסקרי – מהם סוברים בנידון זה, אי – אם
 89 הם סוברים שאדם מוציא דבריו לבלתי, אם כן איפילו אם התחייב
 90 בערך הכללי בולו נמי – גם כן לא חילו דבריו, ומדובר אמרו את דים
 91 באופן שהעריך את החזיו. ואילו הם סוברים כרב מאיר, שאין אדם
 92 מוציא דבריו לבלתי, איפילו אם העירך את חצוי נמי – גם כן יחולו
 93 דבריו, וכבדבורי רבי מאיר בבריתא.
 94 אמר לך (רבא וקאמרי), רבנן דהכא – רבנן שבבריתא זו, ברבי
 95 מאיר קבררי לך, יסברי לך – אך הם סוברים גם ברבי שמעון, ובאיar
 96 את בריתא, סבררי לך ברבי מאיר ואמר אין אדם מוציא דבריו
 97 לבלתי, ולכן אם היה אומר ערך לכלל עלי, היה חייב בערך כלול,
 98 ואולם סבררי לך ברבי שמעון, אמר (מנחות קג) לגביה הנדר
 99 להביא מנוח מהשערים, שפטור לנגרוי, כיון שאין מבאים מנוח מן
 100 השערים, ואין אמרים שיתחייב במנוח מן החיטין, כיון שללא
 101 התנדב ברוך המתנדבים, ואך כאן, בולית, אורחיה לאתנדובי –
 102 כלילם, דרך להתנדב לחדר, אבל פלוני – חצי כליל, לאו
 103 אורחיה לאתנדובי – אין דרך להתנדב, ולכן סוברים חכמים
 104 בבריתא וז שאמ העירך חצי כליל, פטור לנגרוי.
 105 שנינו במשנה: האומר ערפו של פלוני עלי, ומטה הנדר כו' והנדר,
 106 יתנו היורשים.
 107 שאלת הגמרא: מאי נעה – באיה אופן עוסקת המשנה, הרי בודאי
 108 וזה באופן שעמד בדין קודם שמות, וכמו שהעמדנו את הרישא בעמד
 109 בדין, שאם לא כן לא היו היורשים חייבים לשלם את חובו, ואם כן
 110 חיינו קה – וזה אותו אופן האמור בראשא לגבי המעריך את עצמה,
 111 שאם אמר ערבי עלי ומטה, יתנו היורשים. משיבת הגמרא: אכן, לגבי
 112 הערכה אין חדש דין זה, וסיפא איצטראך ליה – הוצרכה המשנה
 113 להשמיינן דין זה בסיפה, לגבי חוב דמים, שהאומר דמי של פלוני
 114 בון, והחיב בו בערך שלם, כמו שהתבאר במשנתינו, וכדי שלא יבואו
 115 עלי, ומטה הנדר, יתנו היורשים,

והיבוהו, חיבים היורשים לשלם.
 1 שנינו במשנה: האומר ערך יורי ונרגלי עלי וכו' לא אמר כלום.
 2 הגמרא מבארת שדין זה שני במחלוקת תנאים: אמר רב גירל, אמר
 3 רב, ונוטן דמי – חיב הנדר ליתן את ערך היד או הרgel שהתחייב.
 4 תמהה הגמרא: וזה – והרי לא אמר בלבד, קתני במשנה, וכיעד
 5 אמר רב שעליו ליתן את דמי. מתרצת הגמרא: מה ששובנו במשנה
 6 שללא אמר בלבד, בין שלא היה כוונתו להתחייב אלא כמי ערך ערכין
 7 לבטלה, והיו שידע שמן התורה אין ערך בתורה אלא לאדם. ומה שאמר רב
 8 האמורים בתורה, ואין ערך בתורה אלא אדם מוציא דבריו
 9 שנותן דמי' הינו ? רבבי מאי, הוסבר שאין אדם מוציא דבריו
 10 לבטלה, ובין שידע שמן התורה אין ערך לאבר בודד, היה כוונתו
 11 להתחייב בדמי אוטו אבר, והרי הוא כאמור 'דמי יורי עלי', שחייב את
 12 דמייה.
 13 שואלה הגמרא: מדוע הוצרך רב לומר זאת כאן, והא אמרה הרבה
 14 יומנא – הרי כבר אמר זאת פעמי אחד, דאמר רב גירל אמר רב, אף
 15 שאמרה תורה את דין ערכין רק לבני אדם, ולא בערלי חיים ולא
 16 בכלים, מכל מקום 'האומר ערך פלי זה עלי', נותן דמי, והואינו
 17 בשיטת רבי מאי, שאין אדם מוציא דבריו לטטל, והיתה כוונתו
 18 להתחייב בדמי אוטו אבר, והרי הוא כאמור 'דמי יורי עלי'.
 19 שואלה הגמרא: מהו דתימא – היה סבור לומר, התחם, לגבי מעירך
 20 כל, הוא – וזה הטעם שסביר רבי מאיר שהחיב בנטינה דמי הכללי,
 21 כיון דכל אדם ירע שאי ערך לאבלי, זעיר בדעתו ואמר לשם דמים
 22 – והתכוין שחולחו יחו לפוי הכללי, ובאיו אמר ר'מי הכללי עלי.
 23 אבל הכא – אכן, לגבי מעירך אחד מאברי, יש לומר דמי' עלי.
 24 – הוא טועה בערך ראש' וערך ירד' וערך רגיל', ואינו יודע את החלוק
 25 אפשרות להתחייב בערך ירד' – אבל דמי' – בין אבר שהנסמה תליה בו, אבל
 26 לא – אבל דמי' לא – אך אין כוונתו להתחייב בדמי האבר. קא משמע
 27 – לכן הוצרך רב להסביר רבי מאיר האומר ערך יורי עלי עלי נותן את דמייה.
 28 רדי או ערך רגלי עלי נותן את דמייה.
 29 שנינו במשנה: האומר ערך ראש' וערך בבדוי עלי, נותן ערך בולו.
 30 שואלה הגמרא: מאי טעמא – מה הטעם לבר שהמעיר אבר
 31 שהנסמה תליה בו חיב את ערך כל גוף. משיבת הגמרא: לשון
 32 עפשות' קאמר רחמנא – אמרה תורה, שנאמר (יוקרא כ ב') איש
 33 כי פילא נדר בערך נפשות לה', והואינו שחייב הערך הוא כשם מהחיב
 34 בערך הנפש, וכל אבר שהנסמה תליה בו נחשב כנפש, והמערכו
 35 חייב בערך כלול.
 36 שנינו במשנה: זה הפלל, דבר שהנסמה תליה בו כו' נותן ערך
 37 כולם.
 38 מבארת הגמרא: אף שסביר נאמר שהמעיר את ראש' או בכינוי חיב
 39 בערך כלול, נקבע המשנה כלול וה, לאתווי – לרבות את המעריך את
 40 רגלו מן הארובה – והברוך ולמעלה, שמקום זה נחשב כאמור
 41 שהנסמה תליה בו, וחיב דמי כלול.
 42 שנינו במשנה: האומר חצוי ערבי עלי, נותן חצוי ערבו כו'.
 43 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בדין זה תנ"ו רבנן, אמר חצוי ערבי
 44 עלי, נותן חצוי ערבו. רבי יוסי ברבי יהודה אמרה, לוכה ונותן ערך
 45 שלם.
 46 תמהה הגמרא: לרבי יוסי ברבי יהודה, לוכה, אמר – מדוע הוא
 47 חייב מלוקת, וכי אייה אישור עבר בברק שהתחייב בחצוי ערבו. מתרצת
 48 הגמרא: אמר רב פפא, אין הכוונה למלוקת הנגע, אלא לוכה
 49 בממנו בברק שעליו לשלם ערך שלם.
 50 מבירתה הגמרא: מאי טעמא – מודיע מחייבו רבבי יוסי ברבי יהודה
 51 לשלם ערך שלם, והרי אמר ר'ק חצוי ערבי עלי. מבארת הגמרא:
 52 אמרם מעריך הדין איינו חיב אלא חצי ערבי, אך דין זה הוא גוררת,
 53 שגורר כן חכמים כאמור 'חצוי ערבי', שישלם ערך שלם, א�ו –
 54 משום האמור ערך חצוי, וערך חצוי הרי דבר שנתנשמה תליה
 55 בון, והחיב בו בערך שלם, כמו שהתבאר במשנתינו, וכדי שלא יבואו
 56 עלי, ומטה הנדר, יתנו היורשים,

שם לא הייתה המשנה משמעה זאת, מהו **דעתםא** – היה סבור לומר דביוון **דלא** אמדוהו לאותו פלוני בעוד שהנורדר כי, לא **איישטעפער נכבי** – לא השתבערו נכסיו של הנורדר, ואנן היורשים חיבים לשלם את נורדי, **כא משמען** – השמעה לנו המשנה, דביוון רעדט **דטוי**, וחיבתו לשלם, **איישטעפער נכבי** אישטעבור נוכניא זו של השתבערו נכסיו לשלם בכפי ישומו את הנידר, **ואונטנא** זו של הנידר, ריך **גלוויי מילטרא בעלמא** זה – אינה אלא גילוי ובירור מה הוא סך חיבורו מהמות הנדר, אך אין זה חיבור חדש שחל עליו לאחר זמן, ובין שכך נמצא שעבورو חיו נכסיו משועבדים לתשלום נדרו, ואף שמת חיבים יורשו לשלם את חובו.

משנה

משנתינו עבורת לדון בחילוק בין מקיש בהמה או חפץ מסוימים, בין החיביב את עצמו בדמיים: האומר על שורו **"שור זה עוליה"**, בין האמור על ביתו **"בית זה קרבן"** – קודש לבדק הבית), ומית השור, **ונפל הפית**, פטור משלם להקדש את דמי השור או הבית, בין שלא הוכח לו חיב את עצמו בכלום, אלא להזכיר שור או בית מסיים אלו, ובין שמת השור או נפל הבית הרי הפסד של הקדש. אבל אם אמר **"שור זה עלי עוליה"**, **"בית זה עלי קרבן"**, הרי חיב את עצמו בכר, וכן אם מית השור **ונפל הפית**, **תיקיב לשלם** את שלו.

נורא

שנינו במשנה: האומר שור וה עלי עוליה ובית זה עלי קרבן, מות השור ונפל הבית, חיב לשלם. הגמרא מבואר באיזה אופן עוסקת המשנה, **אלא** באופן **דאמר דטוי שור זה עלי עוליה**, מות השור חביב או הבית, **רב חייא בר רב**, לא **שנוי דין** זה, שהחיב בדמי השור את עצמו בדמי השור, אף אם אבר השור חביב לשלם את דמיו. אבל אם אמר **"שור זה עלי עוליה"**, כפשותו לשון המשנה, בין **דאמר** שור זה/**ה**, ומית השור, **איינו קרבן באחריותה**, וכך שאמר **אליעי**, אין כוונתו שאם ימות השור יתרחיב להביא את דמיו, אלא **על לרביביאו**, **קאמער** – כוונתו שהיה המוטל עליו החיב להביאו בבית המקדש ולהזכירו, וכן אם מית חיב באחריותו.

הגמרא מקשה מוגריה על דברי רב חייא בר רב: מיתיבין, שניו בהריה, האומר **"שור זה עוליה"**, הרי השור החקדש, ומועלין בו – והמשתמש בו עובר באסורת מעלה. אם מית השור או נגב, אין חיב **באחריותה**, בין שלא התחייב בדמי השור. אבל אם אמר **"שור זה עוליה"**, השור החקדש ומועלין בו, ואם מית או נגב חיב **באחריותו**, והינו שלא לדברי רב חייא בר רב, שהאומר **"שור וה עלי עוליה"**, אין חיב באחריותו. תמהה הגמרא על הקושיא: ומ**י אלימא מפתניתין** – וכי ברייתא זו חזקה וודיפה ממשנתינו, שאף בה נאמרה לשון זו, **דאוכומנא דקאמער דטוי** – והעמדנו את המשנה באופן שאמר **דמי** שור וה עלי, **והכא גמי** – אף כאן, בבריתא זו, יש להעמידה באופן **דקאמר דטוי**.

המשך ביאור למס' ערכין ליום שישי עמ' ב

שיתן הוליך את הדמים למלוחה בפרעון חובו. מבירתה הגמורה: **למה לימייר** – מודיע מקרים שהמכירה היא על מנת **לייתן לאשה בתרופתת**, ולבעל חוב. מבירתה הגמורה: **דאיבא דינחא ליה בגבעל חוב** – כיוון שיש מי שנוח לו לknotta קרען כדי לפרק חוב, דינחא ליה בגבעל חוב – משוש שבעל חוב אינו מקפיד על טיב המetuhot, ומונן לקבל מבעלות שברות והסרות, שאין דרך הסוחרים להKEEP ברכך. **ויאיבא דינחא ליה באשה** – ויש מי שנוח לו

שור זה עלי, וכדברי רב חייא בר רב. מבארת הגמרא את קושייתה מהבריתא: **והא מדיקיפא דקאמער דטוי** – והורי מקר שב십יפה של הבריתא מדבר באופן שאמר **דמי** שור זה עלי, וכמו שיבוא להלן, אם כן משמעו **שבריישא** מדבר באופן **דלא** **קאמער דטוי**. **דיקטני סייפא**, האומר **דטוי שור עוליה**, **השור חולין**, **ואינו מועלין בו** – המשתמש בו איןו עבר מושם איסור מעילה, בין שכובנותו היתה להקדיש את דמי השור בלבד, לאחר שיכרנו. מית השור או נגב, איבנו **איינו חייב באחריותה**, בין שנדיר רק שלאחר מכירתו יתן את דמיו להקדש, ובין שלא מברכו, איבן חייב בדמיו. **אבל** אם מכירו, לעיל ליתן את המעotta להקדש, **ותיקיב באחריות דטוי**, שאם יယדו המעotta חייב להביא מעות אחרים. ועל כל פנים משמעו שברישא מדבר באופן שאמר **שור זה עלי עוליה**, ובזה חיב באחריותו, ושלא כדברי רב חייא בר רב.

מתרצת הגמרא: באמתם גם **ברישא** וגם **בסיפא** מדבר באופן **דקאמר דטוי** **דטוי**, והחולוק ביןיהם, **שבריישא** מדבר באופן **דלא** (**יקראש**) [**יקראש**] **השור לא פקיין** – היא השור עצמו קדרש לענין דמיו, שיכר **וינפל הפית**, פטור משלם להקדש את דמי השור או הבית, בין שלא הוכח לו חיב את עצמו בכלום, אלא להזכיר שור או בית יהיו דמי קדושים, כיון שהקידש את השור עצמו, חיב באחריותו. **בסיפא**, מדבר **דקאמר לשביבאו דטוי יCKERSHOU** – כשמכברנו ואקבל את דמיו, יהיו הדברים קדושים, ולכן איןו חייב באחריות השור, עד שיבואו דמיו לידי, אך אם אבר או מית קודם לכך, איןו חייב באחריותו.

מקשה הגמרא על תירוץ זה: כיצד יתכן להעמיד את הבריתא באופן שודקוש את דמי המכירה לאחר שקיבלים, **והא – והרי אין אדם מקידיש דבר שליא בא לעולם**, וכיצד חלה הקדשו על דמיים שעיני לא בא לידי. מתרצת הגמרא: **אמר רב יתורה, אמר רב, דאמער אדים – כדרעת מי נשנהה הכריתא, רבבי מאיר היא, דאמער, אדים מקידיש דבר שליא בא לעולם**, וממי לא חלה הקדשו על דמי השור, הגם שעדרין לא בא לידי.

הגמרא מביאה לשון אחרת בדרך הבאת תירוץ זה: **אייבא דאמער – יש אמרים שבר נשנהה תירוץ זה, אמר לר' רב פפא לאבוי, ואמרי לה – ר' יוש אמרים אמר בן ר' דטרני לה אבא חבדא, במאן – כדרעת מי סוברת הבריתא, ודאי ברבי מאיר, דאמער אדים מקידיש דבר שליא בא לעולם**. אמר ליה אביו, או רב חסדא, ואלא במאן – וכי ניתן להעמיד את הבריתא כתנה אחרה, והרי ודאי כרבי מאיר היא, שאם לא כן ביצד יכול להקדיש את דמי המכירה קודם שבאו לידי.

הגמרא מביאה לשון אחרת ש晦יא את דברי רב יודה ואבוי לגבי בריתא, ואיבא **דטרני לה אבא – יש ששונים את דברי האמוראים לגביה ברייתא זו, הטעבר בית לחברון, ונטגע הבית** – בוגע צערת, אף על פי **שחלהמו – טימאנו הפהן**, ושנתח עתה את הבית, **אומר לו המשכיר לשוכר' הר' שלח' פניך**, ואין המשכיר צריך להעמיד לו בית אחר. אבל אם **דינחא דינחא**, **תיקיב המשכיר להעמיד לו בית אחר**, כיון שאנו אומרים שמלוי של המשכיר גרם לנגע זה, שנחדר על גול או צרות עין.

לקנות קרען הנמכרת לפערון בתובת אשא, **דשקללה על יד על יד** – כיון שהוא נטלת את המעotta מдолוקה מעט מעט, לפי שאינה סוחרת ואינה מתחמת עם המעotta, אלא צירכה אותם להוציאותיה, ואני צריכה את כל המעotta בבת אחת. ועל ידי שיודיעו בעת ההכרזה לשם מה נמכרת הקרוען, יוכלו הקונים לדעת האם נהו להם בקינה זו, וייתרבו הקונים.